

Kommunal og moderniseringsdepartementet

ww.regjeringen.no/ID2686028

Kopi:

Deres ref.:

Vår dato: 31.08. 20

Sak nr. 19/5267, 02.04 2020

FORSLAG TIL ENDRINGER I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN MV. (REGIONAL PLAN, DISPENSASJON M.M.)

Høringsuttalelse fra Bærum Natur – og friluftsråd

Bærum Natur- og friluftsråd (BNF) har som formål å arbeide for det enkle friluftsliv og naturvern, herunder sikring av (blant annet) Marka. BNF har samarbeidsavtale med Bærum Kommune.

Til Plan – og bygningslovens formål:

Plan- og bygningsloven bestemmer hvordan landets arealer skal brukes og reguleres. Arealplanlegging er viktig for at arealene skal bli brukt på en effektiv og rasjonell måte.

Vår hovedinnvending mot de foreslåtte endringene (i § 19.2) er at det vil bli enklere å dispensere fra vedtatte planer ved å prioritere eiendomsretten (framfor samfunnsnytt) og eiers økede påvirkningsmulighet gjennom liberalisert dispensasjonsadgang. Vi forstår ikke hvorfor regjeringen foreslår dette, når den i skrift og tale er enige i at natur og miljø er under sterkt press og må bevares mest mulig intakt.

Etter vår mening vil endringene gjøre det lettere å omdisponere kulturmark og urørt natur ol til inntektsbringende formål for eier – bruk som ikke gavner samfunnet eller senere generasjoner.

Dispensasjonsbehandling er en prosess hvor få parter, ofte bare tiltakshaver og kommuneadministrasjonen råder grunnen alene, uten innsyn fra samfunnet forøvrig.

Derved kan planer som er laget etter demokratiske prosesser med folkelig deltakelse og belyst gjennom politiske prosesser og som resulterer i vedtatte kommuneplaner med samfunnsdel og arealdel, bli endret «med et pennestrøk». Samtidig som det underminerer någjeldende politiske prosesser og folks følelse av at det «nytter å bry seg». Med andre ord – forslaget svekker demokratiet.

Vi anmoder derfor forslagsstiller Kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup og regjeringen til å legge bort forslaget til endringer i plan- og bygningsloven mv.

[Redigering av høringsuttalelsen:

- Konseptet benytter samme inndeling som i høringsforslaget og samme kapitteloverskrifter mm.
- Forslagets tekst gjengis i kursiv og inntas der det knyttes kommentarer til forslagsteksten. Våre kommentarer (i rødt) inntas i slutten av avsnittet det omhandler og med oppsummering innledningsvis (ikke gjort her). Forslagets tekst fjernes i endelig utgave.
- Dette baseres seg på egne tanker om høringsforslaget. Lesing og inkludering av uttalelser fra SABIMA og andre tas inn senere. Det for om mulig å få inn flere synspunkter].
- Tekst i høringsforslaget av spesiell viktighet (for oss) er uthevet med gult.
- Våre anmerkninger i forslagsteksten er angitt med [hakeparentes].

1.1 SAMMENDRAG AV FORSLAGENE

Departementet foreslår en endring i plan- og bygningsloven (pbl.) § 8-1 i form av et nytt tredje ledd som gir hjemmel til å gi forskrift om bruk av arealsoner i regional plan med arealdimensjon. En slik hjemmel vil gjøre det mulig å kreve at framstilling av kart til regional plan og regionale planbestemmelser skal følge gjeldende nasjonal fagstandard for slike planer.

Departementet foreslår et nytt andre ledd i § 12-6 for å presisere at hensynssone for videreføring av uendret reguleringsplan ikke skal brukes i detaljregulering.

Departementet foreslår å endre **pbl. § 19-2 andre ledd** som regulerer kommunens adgang til å innvilge dispensasjon fra bestemmelser gitt i eller i medhold av loven. Det foreslås at hensynet til nasjonale og regionale interesser uttrykkelig skal fremgå av andre ledd første punktum for å understreke viktigheten av at slike hensyn blir hensyntatt i dispensasjonsvurderingen.

Endringen vil tydeliggjøre at det ikke kan dispenseres hvis hensynet til nasjonale og regionale hensyn blir **vesentlig tilsidesatt**.

Videre ønsker departementet å styrke hensynet til det kommunale selvstyret. Departementet mener den beste måten å gjøre dette på er å fjerne kravet i andre ledd andre punktum om **at fordelene ved å gi dispensasjon skal være «klart større enn ulempene etter en samlet vurdering»**. Det foreslås å opprettholde dagens ordning hvor lovens skjønnsmessige vurderinger etter første punktum er undergitt **rettsanvendelsesskjønn**, men endre slik at interesseavveiningen av fordeler og ulemper etter andre punktum skal være **undergitt kommunens frie skjønn**. Domstolene vil dermed ikke lenger kunne prøve kommunens skjønnsutøvelse etter andre punktum, med unntak for tilfeller av myndighetsmisbruk.

Fylkesmannen, som klageinstans, vil kunne prøve skjønnnet etter andre punktum, men skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøvingen, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd tredje punktum. I praksis betyr det at fylkesmannen skal være varsom i sin overprøving av kommunens vektlegging av fordeler og ulemper i dispensasjonssaken.

Departementet ønsker gjennom lovendringene å presisere at de fordeler tiltakshaver kan påberope seg ikke skal kunne begrenses til generelle areal- og ressursdisponeringshensyn, men **at tiltakshavers interesse i en fornuftig og hensiktsmessig utnyttelse og bruk av egen eiendom, må være relevant og kunne tillegges vekt ved avveiningen av fordeler og ulemper.** Departementet foreslår også å oppheve § 19-2 fjerde ledd som har bestemmelser om at **statlige og regionale rammer og mål skal tillegges særlig vekt i dispensasjonsvurderingen.**

Departementet mener bestemmelsen er unødvendig og også begrenser det lokale selvstyret i unødvendig grad når nasjonale og regionale interesser blir uttrykkelig nevnt i § 19-2 andre ledd første punktum, og det blir tydeliggjort at dispensasjon ikke kan innvilges hvis det vil føre til at slike hensyn blir vesentlig tilsidesatt.

Departementet foreslår to mindre rettinger av feil i matrikkellova §§ 35 femte ledd og 38 fjerde ledd.

BNF mener at forslagsteksten markert med gulfarge er med på å svekke lovverket om bevaring av natur mm. Spesielt er forslagene om kommunens frie skjønn og fylkesmannens tilbakeholdenhet i å overprøve skjønnnet, en gavepakke til eiendomsbesittere i kommune.

2 FORSLAG OM Å ETABLERE HJEMMEL TIL Å GI FORSKRIFT OM BRUK AV AREALSONER I REGIONAL PLAN MED AREALDIMENSJON

Våre kommentarer til kapittel 2: Ingen

3 FORSLAG OM PRESISERING I LOVEN OM BRUKEN AV HENSYNSSONE

Våre kommentarer til kapittel 3: Ingen

4 FORSLAG OM ENDRINGER I DISPENSASJONSBESTEMMELSENE I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN § 19-2

4.1 BAKGRUNN

Det fremgår av Granavolden-plattformen at regjeringen vil styrke det kommunale selvstyret og redusere statlig og regional detaljstyring. Enkeltmenneskers rettigheter og rettssikkerhet skal ivaretas, og **eiendomsretten skal være et bærende prinsipp i lover og regler.** Det fremgår også at regjeringen vil gi lokalt handlingsrom gjennom å utvide kommunenes dispensasjonsmulighet fra eksisterende lokalt vedtatte planer innenfor rammeverket av nasjonalt regelverk.

Regjeringen legger stor vekt på lokaldemokratiet i plan- og byggesaker, samtidig som nasjonale og regionale interesser skal ivaretas. Utfordringer og muligheter for lokal utvikling vil variere fra sted til sted, og det er kommunens oppgave å gjøre **en helhetlig avveining mellom nasjonal, regional og kommunal arealpolitikk i den enkelte byggesak.** Dette kommer ikke så tydelig til uttrykk i dagens lovbestemmelser om dispensasjon.

[For den fullstendige teksten-se lovforslaget.]

Våre kommentarer til avsnitt 4.1:

«Granavolden-plattformen; Eiendomsretten skal være et bærende prinsipp i lover og regler.»

Dette er selvfølgelig et politisk standpunkt, men som etter vår mening hindrer en forsvarlig forvaltning av lovens virkeområder. Det fordi (privat) eiendomsrett i sakens natur tar sikte på å tjene eierens interesser/formål og ikke nødvendigvis fellesskapets (og naturens).

Hvorfor det er et poeng for regjeringen å **gi lokalt handlingsrom gjennom å utvide kommunenes dispensasjonsmulighet fra eksisterende lokalt vedtatte planer innenfor rammeverket av nasjonalt regelverk** er vanskelig å forstå. Hva er poenget med lettere å kunne fravike (nettopp) vedtatte planer? Svaret på det er vel at dette må gjelde kommuner der regjeringspartiene ikke har flertall i kommunestyret.

Ved å sikre seg en slik adgang svekkes lokaldemokratiet og kommunens sjølråderett, som regjeringen ønsker å fremme. Det er alvorlig!

4.2 GJELDENE RETT

Kommunens adgang til å gi dispensasjon etter loven er begrenset. De materielle begrensningene fremgår av § 19-2 andre ledd.

Vurderingen av lovens vilkår for å kunne dispensere er i utgangspunktet ansett som et rettsanvendelsesskjønn som kan overprøves fullt ut av domstolene. I tillegg kan fylkesmannen som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd første punktum.

Våre kommentarer til innledningen i 4.2:

Vurderingen av lovens vilkår for å kunne dispensere er i utgangspunktet ansett som et rettsanvendelsesskjønn som kan overprøves fullt ut av domstolene. I tillegg kan fylkesmannen som klageinstans prøve alle sider av saken, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd første punktum.

Disse bestemmelsene er viktige som beskyttelse for samfunnets interesser (arealdisponering mm) og må beholdes slik de er pt.

4.2.1 Nærmere om de rettslige rammene for dispensasjon

4.2.2 Plikt til foreleggelse for regionale og statlige myndigheter

4.2.3 Krav til begrunnelse av dispensasjonsvedtak

4.2.4 Nærmere om nasjonale og regionale interesser

Forhold som kan være av nasjonal eller regional interesse vil typisk omhandle saker i strandsonen (både langs sjø og vassdrag), jordverninteresser, naturmangfold, friluftsliv, landskapshensyn, kulturminne- og kulturmiljøinteresser, forurensning, vannmiljøkvalitet, klima, helsemessige forhold herunder miljørettet helsevern, universell utforming, barn og unges interesser, havne- og farvannsforvaltning, fiskeri, samfunnssikkerhet, risiko og sårbarhet, riks- og fylkesveger, trafiksikkerhet, jernbane, Forsvaret, samiske kulturminner-, kulturmiljø- og landskapsinteresser, samt samisk kultur og næringsutøvelse

Våre kommentarer til 4.2.4:

Det er ikke foreslått endringer i dette punktet. Se kommentarer til endring av § 19.2.

4.2.5 Evalueringen av plan- og bygningsloven – EVAPLAN 2008 (2014-2018)

EVAPLAN understreker imidlertid at forvaltningen må løfte blikket utover den enkelte sak når spørsmålet om dispensasjon blir vurdert. Evalueringen peker på faren for at hensikten med plansystemet uthules gjennom enkeltvedtak, og at en rekke hensyn som skal ivaretas gjennom planleggingen, ikke blir lagt tilstrekkelig vekt på i dispensasjonsvurderingen.

Svakheten ved forslaget illustreres her.

4.2.6 Statistikk over dispensasjonsvedtak

4.2.7 Ordlyden i någjeldende bestemmelser om dispensasjon, jf. plan- og bygningsloven kapittel 19

§ 19-1. Søknad om dispensasjon

- **Dispensasjon krever grunnlagt søknad.** Før vedtak treffes, skal naboer varsles på den måten som nevnt i § 21-3. Særskilt varsel er likevel ikke nødvendig når dispensasjonssøknad fremmes samtidig med søknad om tillatelse etter kapittel 20, eller når søknaden åpenbart ikke berører naboens interesser. Regionale og statlige myndigheter hvis saksområde blir direkte berørt, skal få mulighet til å uttale seg før det gis dispensasjon fra planer, plankrav og forbudet i § 1-8.

Våre kommentarer til 19.1:

Någjeldende bestemmelse beholdes og innskjerpes. De omgås allerede for ofte.

§ 19-2. Dispensasjonsvedtaket

- Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.
- Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, **blir vesentlig tilsidesatt**. I tillegg må fordelene ved å gi dispensasjon være **klart større enn ulempene** etter en samlet vurdering. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.
- Ved dispensasjon fra loven og forskriften til loven skal det legges særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, jordvern, sikkerhet og tilgjengelighet.
- Ved vurderingen av om det skal gis dispensasjon fra planer **skal statlige og regionale rammer og mål tillegges særlig vekt**. Kommunen bør heller ikke dispensere fra planer, lovens bestemmelser om planer og forbudet i § 1-8 når en direkte berørt statlig eller regional myndighet har uttalt seg negativt om dispensasjonssøknaden.
- Departementet kan i forskrift gi regler for omfanget av dispensasjoner og fastsette tidsfrist for behandling av dispensasjonssaker.

Våre kommentarer til 19.2:

Någjeldende bestemmelse beholdes og innskjerpes. De omgås allerede for ofte.

§ 19-3. Midlertidig dispensasjon

§ 19-4. Dispensasjonsmyndigheten

- Myndigheten til å gi dispensasjon tilligger kommunen.
- Dersom det er nødvendig for å ivareta nasjonale eller viktige regionale interesser og hensyn i nærmere angitte deler av strandsonen eller fjellområder, kan Kongen i forskrift legge myndigheten til å gi dispensasjon fra bestemte planer, eller for bestemte typer tiltak, midlertidig til regionalt eller statlig organ.»

Våre kommentarer til 19.4:

Någjeldende bestemmelse beholdes og innskjerpes. De omgås allerede for ofte.

4.3 DEPARTEMENTETS FORSLAG TIL ENDRINGER I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN § 19-2

4.3.1 Forslag til endring i § 19-2 andre ledd

Bestemmelsen i § 19-2 andre ledd første punktum fastsetter terskelen for når en dispensasjon kan innvilges. Det kan bare skje så langt hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, eller hensynene i lovens formålsbestemmelse, ikke blir «vesentlig tilsidesatt». Departementet ønsker å endre loven slik at nasjonale og regionale interesser uttrykkelig blir nevnt i første punktum på lik linje med hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, og hensynene i lovens formålsbestemmelse....

.....Vurderingene etter første punktum skal fortsatt være rettsanvendelsesskjønn som i dag, slik at domstolene og fylkesmannen kan foreta en full prøving av kommunens vedtak.

En slik lovendring vil bidra til å understreke at nasjonale og regionale interesser er viktige hensyn som skal ivaretas ved vurderingen av de lokale forholdene i byggesaken, og også bidra til en helhetlig avveining mellom nasjonal, regional og kommunal arealpolitikk. Endringen vil også tydeliggjøre kommunens ansvar for å sikre at nasjonale og regionale interesser forstås og ivaretas i den lokale sammenhengen. Kommunen må begrunne sine valg, og i den grad det er gitt retningslinjer om hva som er nasjonal eller regional politikk, bør også dette fremheves i kommunens vedtak.

Parallelt med en tydeliggjøring av nasjonale og regionale interesser, ønsker departementet å styrke hensynet til det kommunale selvstyret. Departementet mener den beste måten å gjøre dette på er å fjerne kravet i andre punktum om at fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene, etter en samlet vurdering. Dagens krav til kvalifisert interesseovervekt av fordeler i forhold til ulemper blir dermed redusert til et krav om alminnelig interesseovervekt, dvs. slik det var i tidligere lov. At kravet til en «samlet vurdering» tas ut vil ikke ha noen konsekvenser for hvordan interessene skal veies mot hverandre. Spørsmålet om interesseovervekt må fremdeles ta utgangspunkt i en vurdering av alle relevante fordeler og ulemper sett under ett. Vurderingen etter annet punktum skal være underlagt kommunens frie skjønn. Domstolene vil dermed ikke lenger kunne prøve kommunens skjønnsutøvelse, med unntak for tilfeller av myndighetsmisbruk. Fylkesmannen, som klageinstans, vil kunne prøve dette skjønnet, men skal legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøvingen, jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd. I praksis betyr det at fylkesmannen skal være varsom i sin overprøving.

Både justeringen av kravet til interesseovervekt og begrensningen i muligheten for overprøving innebærer at forslaget gir økt handlingsrom for kommunen. Departementet mener at endringene i første og annet punktum sett under ett på en god måte ivaretar balansen mellom kommunalt selvstyre og behovet for å ivareta nasjonale og regionale interesser.

Våre kommentarer til 4.3.1:

Her skrives det at formålet med endringene er å øke muligheten til å omgå/se bort fra nasjonale og regionale bestemmelser og vedtatte kommunale planer og komme fra det uten «represalier» fra overordnede myndigheter. Det fordi kommunens «frie skjønn» ikke skal kunne overprøves rettslig.

Muligheten til rettslig prøving etter «første punktum» er et for tungvint (og tidkrevende) verktøy til å hindre vedtak basert på kommunens frie skjønn. Samtidig svekkes kravene til grunngiving for ønsket om dispensasjonen, samtidig som behandlingstiden for saken reduseres gjennom forenklet saksbehandling.

Vi antar derfor at denne muligheten (spørsmål om dispensasjonen bryter med regional eller nasjonal politikk eller ikke), i de fleste tilfellene bare vil være «skuebrød» uten praktisk anvendelse.

Med «blått politisk styre» vil den praksisen som allerede avtegner seg, med svekking av lovverket som beskytter natur og miljø, legaliseres ved innføring av disse forslagene. Det med øket gjennomslag for næringsinteressene innenfor Plan – og bygningslovens virkeområde, noe som vil føre til større press på arealforbruket.

I Bærum, med «blått styre» er eksemplene mange på at slik praksis allerede er innført. Det til tross for at kommuneplan og regionale vedtak sier noe annet. (Vannrenseanlegget på Kattås, Skui-Kveise),

Eksemplene (nedenfor) som forslaget gir ufarliggjør hva denne endringen kan/skal benyttes. Disse vil vel sjelden avstedkomme de store (viktige) diskusjonene.

(Departementet legger til grunn at tilbygg og modernisering av bygningsmasse vil være eksempler på tiltak som dispensasjon kan brukes til, og som ikke skal betraktes som en nasjonal eller regional interesse)

Eiendomsretten

Det fremgår av Granavolden-plattformen at regjeringen vil styrke det kommunale selvstyret og redusere statlig og regional detaljstyring. Enkeltmenneskers rettigheter og rettssikkerhet skal ivaretas, og eiendomsretten skal være et bærende prinsipp i lover og regler

Forslaget diskuterer avveining mellom fordeler og ulemper og hva som skal regnes som relevante fordeler etter § 19-2 andre ledd andre punktum.

Departementet mener at de fordeler tiltakshaver (med eiendomsretten) kan påberope seg ikke skal kunne begrenses til generelle areal- og ressursdisponeringshensyn, men at tiltakshavers interesse i en fornuftig og hensiktsmessig utnyttelse og bruk av egen eiendom, må være relevant og kunne tillegges vekt ved avveiningen av fordeler og ulemper

Dette synet på eiendomsretten er et legitimt politisk standpunkt – så langt.

Men eiendomsretten, som et bærende prinsipp, kan ikke være bestemmende for disponering av jordas ressurser på sikt. Hva som er «fornuftig og hensiktsmessig utnyttelse og bruk av egen eiendom» er som det skrives, et skjønnsspørsmål og avhenger av tiltakshavers rolle og (økonomiske) interesser.

Samfunnshensyn og framtidige generasjoners behov må trumfe kortsiktige eierinteresser.

Nærmere om kravet til foreleggelse for regionale og statlige myndigheter, og vurdering av hensyn som skal tillegges særlig vekt

Pbl. § 19-2 tredje ledd stiller krav om at kommunen i sine vurderinger skal legge særlig vekt på dispensasjonens konsekvenser for helse, miljø, jordvern, sikkerhet og tilgjengelighet. Alle disse hensynene er å anse som nasjonale interesser. Bestemmelsen legger med dette et ekstra ansvar på kommunen for å unngå uønskede konsekvenser av dispensasjonsvedtak på disse områdene. Bestemmelsen må forstås slik at en dispensasjon ikke må innebære løsninger til nevneverdig skade for de nevnte interessene.

Her må hva som skal hensyntas utvides med **naturvern**, som må anses å være av regional, nasjonal og global betydning.

4.3.2 Spørsmål om det er behov for en presisering i § 19-2 tredje ledd om universell utforming

Våre kommentarer til kapittel 5: Ingen

4.3.3 Forslag om å oppheve § 19-2 fjerde ledd

- Pbl. § 19-2 fjerde ledd inneholder i dag retningslinjer for skjønnsutøvelsen ved dispensasjonsvurderingen.

Dagens bestemmelser må beholdes

5 FORSLAG OM MINDRE RETTINGER AV FEIL I LOV OM EIGEDOMSREGISTRERING (MATRIKKELLOVA)

Våre kommentarer til kapittel 5: Ingen

6 ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER

6.1 ENDRINGENE I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN § 8-1 NYTT TREDJE LEDD OM REGIONAL PLAN I DIGITALT FORMAT

6.2 ENDRINGENE I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN § 12-6 OM HENSYNSSONER

Våre kommentarer til avsnitt 6.1 og 2: Ingen

6.3 ENDRINGENE I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN § 19-2 OM DISPENSASJON

- Lovendringen tydeliggjør at kommunen skal ivareta nasjonale og regionale hensyn i dispensasjonsvurderingen. Dette er en kodifisering av gjeldende rett, og det er ikke grunn til å anta at lovendringen på dette punkt vil føre til vesentlige endringer i antallet innvilgende dispensasjoner.
- Lovendringen fører også til at kommunene får større handlingsrom når det gjelder å vurdere fordeler og ulemper ved dispensasjon. Terskelen for dispensasjon blir senket ved at kravet om at fordelene ved å gi dispensasjon må være klart større enn ulempene etter en samlet vurdering, faller bort. Denne endringen kan føre til en viss økning i antallet innvilgede dispensasjoner. Det er likevel ikke grunn til å anta at det vil bli en vesentlig økning.
- Som følge av at interesseavveiningen av fordeler og ulemper blir **undergitt fritt skjønn, vil fylkesmannens prøving av kommunens vedtak bli innskrenket.** Når klageinstansen kompetanse til å overprøve det frie skjønnnet blir begrenset, kan det føre til noe færre klager i saker der uenigheten kun gjelder de skønnsmessige avveiningene av fordeler og ulemper. **Endringen vil av samme grunn også kunne føre til færre søksmål for domstolene.**

Våre kommentarer til kapittel 6.3:

Det gjentas at kommunens frie skjønn (med andre ord å se bort fra allerede vedtatte planer mm) vil kunne være negativt for bevaring av urørt natur.

For naturen er ikke fylkesmannens innskrenkede mulighet til prøving av kommunale vedtak og reduksjon av antallet rettssaker nødvendigvis positivt.

MERKNADER TIL ENDRINGSFORSLAGENE

7.1 TIL ENDRINGENE I PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

Til nytt § 8-1 nytt tredje ledd

Til § 12-6 nytt andre ledd

Våre kommentarer til disse: Ingen

Til § 19-2 andre ledd

Lovendringen tydeliggjør at nasjonale og regionale hensyn skal vektlegges ved dispensasjonen, og at slike hensyn ikke kan fravikes hvis det vil føre til at interesser blir vesentlig tilsidesatt. **Vurderingene etter bestemmelsen er undergitt rettsanvendelsesskjønn.** Andre punktum fastsetter et ytterligere krav for dispensasjon. Selv om vilkårene etter første punktum er oppfylt, **kan det bare innvilges dispensasjon dersom fordelene ved å gi dispensasjon er større enn ulemper.** Ved vurderingen vil det være relevant å vektlegge fordelene og ulemper både for tiltakshaver, tredjemann og samfunnet. **Vurderingene av fordeler og ulemper er undergitt fritt skjønn.** Dette omfatter både hva som skal regnes som relevante fordeler og ulemper, og avveiningen av disse. Hva som er relevante fordeler, skal ikke kunne begrenses til generelle areal- og ressursdisponeringshensyn, De endringer som foreslås i lovbestemmelsen endrer ikke forholdet til konsesjon etter vannressursloven, vassdragsreguleringsloven og energiloven. Vilårene for å gi dispensasjon vil alltid være til stede når det foreligger en endelig konsesjon etter disse lovene, jf. Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) side 243.

Her er problemet (for naturvernet) det «frie skjønnet» og hva som skal hensyntas innenfor den avveiningen. Denne definisjonen må endres slik den nå foreslås: **men vil kunne omfatte tiltakshavers interesse i å etablere en fornuftig og hensiktsmessig utnyttelse og bruk av egen eiendom vurdert ut fra egne behov.**

«Egne behov» kan ikke være bestemmende for arealbruken. Samfunnsnyttten må telle mer enn dette, om det er motstridende interesser.

Til § 19-2 fjerde ledd oppheves

Bestemmelsen anses unødvendig når nasjonale og regionale interesser tas inn i lovteksten i første ledd første punktum. Det vises til omtale av hva som er nasjonale og regionale hensyn i fremstillingen under kap. 5.2.2

Våre kommentarer til dette: Ingen

8 FORSLAG TIL LOVENDRINGER

Lov 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling gjøres følgende endringer:

§ 8-1 nytt tredje ledd skal lyde:

Departementet kan gi forskrift om tekniske kvalitetskrav til regionale planer og om inndelingen av arealsoner.

§ 8-1 nåværende tredje og fjerde ledd blir fjerde og femte ledd.

§ 12-6 nytt andre ledd skal lyde:

Hensynsone hvor gjeldende reguleringsplan skal gjelde uendret, jf. § 11-8 tredje ledd bokstav f, kan ikke brukes i detaljregulering.

§ 19-2 andre ledd skal lyde:

Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller andre nasjonale eller regionale interesser blir vesentlig tilsidesatt. Fordelene ved å gi dispensasjon må være større enn ulempene. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.

§ 19-2 fjerde ledd oppheves

Nåværende femte ledd blir fjerde ledd.

Avsluttende kommentar

FNs naturpanel har gjennom sin rapport påpekt viktigheten av å bevare jordas økosystemer for å opprettholde deres evne til bla å levere «økosystemtjenester». Disse er nødvendige for å opprettholde livet på jorda (og menneskeheten) slik vi kjenner det pt.

For å styre utviklingen mot bevaring, reparering og rehabilitering av naturen må lovverk som prioriterer en slik utvikling vedtas. Da er ikke dette forslaget veien å gå.

Etter vår mening legger det opp til styrket eiermakt gjennom øket kommunalt sjølstyre med kortere avstand mellom aktørene, prioritering av eiendomsretten som «bærende prinsipp» og enklere adgang for tiltakshaver til å utnytte eiendommen til egen vinning gjennom liberalisert dispensasjonspraksis.

Vi anmoder derfor forslagsstiller Kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup og regjeringen til å legge bort forslaget til endringer i plan- og bygningsloven mv.

Med hilsen

Bærum Natur- og Friluftsråd

Naturvernforbundet i Bærum

Bærum Elveforum

Sign

Sign

Sign

Ulf Kristiansen

Kari Balke Øiseth

Bo Wingård

leder

nestleder

leder

Skui Vel

Sign

Morten Heldal Haugerud

leder